

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אליהו רביבו

פ/25/2263

הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון – הגבלת שיתוף פעולה בין מוסד אקדמי לבין ארגון הפועל נגד מדינת ישראל), התשפ"ג–2023

הוספת סעיף 28 ב.1. בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח–1958¹, אחרי סעיף 28 א יבוא :

"הפחתת תקציב או 28 ב. (א) ראה שר החינוך כי מוסד להשכלה גבוהה שהמדינה משתתפת בתקציבו הוציא הוצאה עבור תמיכה שיתוף פעולה עם גוף ישראלי או שאינו ישראלי בפעילות שיש בה אחד מהמפורטים להלן, רשאי הוא, לאחר ששמע את המוסד, להפחית מהסכומים שיש להעבירם מתקציב המדינה לאותו מוסד לפי כל דין :

- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ;
- (2) קריאה להעמדה לדין של חיילי צבא הגנה לישראל בערכאות בין לאומיות ;
- (3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל ;
- (4) קריאה לחרם ותמיכה בחרם, משיכת השקעות או הטלת סנקציות על מדינת ישראל או אזרחיה ;
- (5) הסתה לגזענות או לאלימות.

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

(ב) הפחתה כאמור בסעיף קטן (א), תהיה לפי כללים שיקבע שר החינוך, בהתייעצות עם שר האוצר."

דברי הסבר

בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה הולכת וגוברת, של שיתוף פעולה בין מוסדות אקדמיים לבין ארגונים חוץ-אקדמיים אשר על סדר יומם עומדות חתירה תחת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ושאיפה לשנות את אופייה של מדינת ישראל כמדינת לאום ריבונית. שיתופי פעולה בין ארגונים אלו, אשר נמצאים בשולי השיח והלגיטימיות הציבורית, לבין מוסדות אקדמיים הממומנים על ידי המדינה, מגבירים ומהדהדים את המסרים הקיצוניים הללו.

שיתופי פעולה אלו באים לידי ביטוי בין היתר בתוכניות אקדמיות שונות או בפעילויות בקמפוסים, ומתבצעים לעתים מבלי שתיתן אפשרות בחירה לסטודנטים אם להיחשף לתכנים אלו, ולעתים אף תוך הסתרת המטרות המוצהרות של הארגונים המעורבים.

המוסדות האקדמיים המוכרים במדינת ישראל מתקצבים מהקופה הציבורית, ומכאן גוברת הבעייתיות שבשיתוף פעולה בין המוסדות לבין ארגונים החותרים תחת ערכי היסוד של המדינה.

הצעת חוק זו מבקשת למצוא את האיזון בין חופש הביטוי מחד, לבין אבני היסוד עליהן מושתתת המדינה מאידך, מתוך הבנת כובד משקלם של שני העקרונות הללו. לכן, בדומה לסעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, מוצעים מספר מצומצם של קריטריונים הנוגעים לליבת אופייה היהודי והדמוקרטי של המדינה. לפיכך, מוצע כי שר החינוך יהיה רשאי להפחית מן הסכומים המועברים למוסדות אקדמיים המקיימים שיתוף פעולה עם מוסדות אשר נופלים בגדר הקריטריונים שנקבעו בסעיף 28ב.

ההצעה מאפשרת המשך שיח פורה וסובלני בתוך הקמפוסים, מבלי שיחצו גבולות של ערעור תחת יסודות קיומה של מדינת ישראל ותוך הבטחת שקיפות פעילותם של המוסדות ושמירה על זכויותיהם של הסטודנטים.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת לימור סון הר מלך (פ/1602/25).

הצעת החוק זהה לפ/1602/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ו בשבט התשפ"ג (06.02.2023)